

ARBEIDSRETTSNYTT

NR. 1/2010

ArbeidsrettsNytt formidler nyheter med arbeidsrettslig relevans, samlet inn av **Arbeidsrettsgruppen** ved Institutt for privatrett, Universitetet i Oslo. **ArbeidsrettsNytt** gis ut kvartalsvis som en ren informasjonstjeneste, uten noen krav på fullstendighet, og distribueres kun elektronisk. Våre kilder er offentlige databaser slik som lovdata.no, regjeringen.no, [EU-domstolen](#) og [EFTA-domstolen](#). I tillegg benytter vi det private initiativet [europalov.no](#) og vi har gleden av å legge inn en rekke linker til europalovs gode oversiktssider i vårt nyhetsbrev. Enkelte av linkene er knyttet til databaser som krever innlogging.

Foreliggende utgave, ArbeidsrettsNytt 1/2010, presenterer nyheter fra tiden 1. august til medio oktober. Ettersom dette er den første utgivelsen i 2010 er det også tatt med enkelte nyheter fra tidligere i året.

INNHold

Nytt fra lovgiver	2
Norge.....	2
EU	2
Nye dommer, nemndsavgjørelser mv.	4
Norge.....	4
EU/EØS.....	9
Annet internasjonalt.....	16
Andre land.....	16
Nye arbeidsrettslige publikasjoner.....	16
Norske og andre nordiske	16
Engelskspråklige	18
Tyskspråklige	18
Nytt om arbeidsrettsarrangementer	19
Kommende arrangementer	19
Gjennomførte arrangementer.....	19
Nytt fra Arbeidsrettsgruppen	20
Arbeidsrettsgruppen ved IfP.....	20

NYTT FRA LOVGIVER

NORGE

LOVER, FORSKRIFTER, LOV- OG FORSKRIFTSENDRINGER

[Lovvedtak 84 \(2009–2010\)](#). Vedtak til lov om endringer i arbeidsmiljøloven (midlertidig ansettelse mv.)

EU

RETTSAKTER

[Nytt informasjons- og konsultasjonsdirektiv](#): Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/38/EF av 6. mai 2009 om etablering av et europeisk samarbeidsråd eller en prosedyre for multinasjonale foretak eller grupper av foretak i Fellesskapet med sikte på informasjon til og konsultasjon med de ansatte (omarbeidet versjon), inntatt i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning [nr. 54/2010](#) av 30.4.2010.

[Direktiv om utvidet foreldrepermisjon](#): Rådsdirektiv 2010/18/EU om gjennomføring av den reviderte rammeavtale vedrørende foreldrepermisjon som er inngått av BusinessEurope, UEAPME, CEEP og EFS, og om oppheving av direktiv 96/34/EF, anvendes i EU fra 8.3.2010.

[Asbestdirektivet](#): Europaparlament- og rådsdirektiv 2009/148/EF av 30. november 2009 vedrørende beskyttelse av arbeidstakere mot helsefare relatert til eksponering for asbest (kodifisering), anvendes i EU fra 5.1.2010.

[Arbeidsutstyrsdirektivet](#): Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/104/EF av 16. september 2009 om minimumsforskrifter for sikkerhet og helse i forbindelse med arbeidstakeres bruk av arbeidsutstyr under arbeidet (kodifisering), inntatt i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning [nr. 53/2010](#) av 30.4.2010, med implementeringsfrist 1.5.2010.

[Minstestandarder for arbeid i maritim sektor](#): Rådsdirektiv 2009/13/EF om implementering av avtalen mellom European Community Shipowners Associations (ECSA) og European Transport Workers' Federation (ETF) om Maritime Labour Convention 2006 og om endring av direktiv 1999/63/EF, er inntatt i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning [nr. 109/2010](#) av 1.10.2010, med implementeringsfrist 1.11.2010.

[Europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/25/EF av 5. april 2006 om minimumskrav for sikkerhet og helse for arbeidstakere som utsettes for risiko på grunn av fysiske agenser \(kunstig optisk stråling\)](#), gjennomføres i norsk rett ved [FOR 2010-04-27 nr 605](#) og [FOR-2010-04-27 nr 606](#) (ikrafttredelse 30.4.2010)

[Kommisjonsvedtak 2009/17/EF av 19. desember 2008 om etablering av et ekspertutvalg for utstasjonering av arbeidstakere](#) er integrert i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning [nr. 92/2010](#) av 3.7.2010 og gjelder for Norge fra samme dato.

FORSLAG TIL RETTSAKTER

[Forslag fra Kommissjonen til europaparlaments- og rådsvedtak om det europeiske år for aktiv aldring 2012, KOM\(2010\) 462](#)

[Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om fri bevegelse av arbeidskraft innenfor Unionen \(kodifisering\), KOM\(2010\) 204](#)

KOMMISSJONSMEDDELELSER OM RETTSAKTER

[Gjennomføring av direktivet om arbeidstakeres innflytelse i europeiske samvirkeforetak:](#)

Rapport fra Kommissjonen til Rådet, Europaparlamentet, Den europeiske økonomiske og sosiale komité og Regionsutvalget om gjennomføring av rådsdirektiv 2003/72/EF av 22. juli 2003 om utfylling av vedtektene for det europeiske samvirkeforetak med hensyn til arbeidstakernes innflytelse, [KOM\(2010\) 481](#)

[Arbeidstidsdirektivet: konsultasjon om direktivets fremtid.](#) Meddelelse fra Kommissjonen til Europaparlamentet, Rådet, Den europeiske økonomiske og sosiale komiteen og Regionskomiteen - Vurdering av arbeidstidsdirektivet - (første steg i konsultasjonen med de sosiale parter på EU-nivå i henhold til artikkel 154 TFEU), [KOM\(2010\) 106](#)

VEDTAK FRA EUROPARLAMENTET

[Samme arbeidstidsbestemmelser for alle yrkessjåfører:](#) Med et knapt flertall forkastet Europaparlamentet 16.6.2010 Kommissjonens forslag til endring av arbeidstidsdirektivet for yrkessjåfører.

ANDRE KOMMISSJONSMEDDELELSER

[Strategi for likestilling mellom kvinner og menn 2010-2015:](#) Meddelelse fra Kommissjonen til Europaparlamentet, Rådet, Den europeiske økonomiske og sosiale komité og Regionsutvalget, [KOM\(2010\) 473](#). Se også [Charter for likestilling mellom kvinner og menn, KOM\(2010\) 78](#) og [Ny EU-strategi vil ha europeisk dag for likelønn](#), 21.9.2010.

[Fri bevegelse av arbeidskraft: utviklingstrekk.](#) Meddelelse fra Kommissjonen til Europaparlamentet, Rådet, Den europeiske økonomiske og sosiale komité og Regionsutvalget. Bekreftelse på fri bevegelse av arbeidstakere: rettigheter og de viktigste utviklingstrekk, [KOM\(2010\) 373](#)

[Kvinner i ledende stillinger:](#) "More women in senior positions – key to economic stability and growth", 25.3.2010 ([ISBN 978-92-79-14415-8](#))

ANDRE NYHETSSAKER FRA EU

[Europeisk år for aktiv aldring 2012](#), 6.9.2010.

NYE DOMMER, NEMNDSAVGJØRELSER MV.

NORGE

DE ALMINNELIGE DOMSTOLER

HØYESTERETT

[Høyesteretts dom 27. september 2010 \(HR-2010-1612-A\)](#)

Strafferett. Straffutmåling. Bruk av ulovlig arbeidskraft.

Saken gjaldt straffutmåling etter domfellelse for brudd på utlendingsloven av 24. juni 1988 nr. 64 § 47 annet ledd bokstav a. Bestemmelsen retter seg mot bruk av utlendings arbeidskraft når utlendingen ikke har nødvendig tillatelse etter loven. Straffebudet er nå avløst av en tilsvarende regel i utlendingsloven av 15. mai 2008 nr. 35 § 108 annet ledd bokstav a. Høyesterett fremhevet at allmennpreventive hensyn gjør seg sterkt gjeldende ved utmåling av straff overfor næringsdrivende som gjør bruk av arbeidskraft fra utlendinger som oppholder seg ulovlig i Norge. Domfelte hadde vært aktør i et nettverk med forbindelser over landegrensene og hadde hatt ulovlig ansatt 13 personer i tre ulike selskaper. De ansatte hadde kommet til Norge på illegal måte og var utstyrt med falske identifikasjonspapirer. Høyesterett sa seg i utgangspunktet enig i tingrettens straffutmåling på 1 år og 4 måneder, men lot lagmannsrettens straffutmåling på 1 år bli stående siden iretteføringen hadde tatt noe tid, og det kun var domfelte som hadde anken saken.

[Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse 16. august 2010 \(HR-2010-1398-F\)](#)

Aldersdiskriminering. Ankebehandling i Høyesterett stanset. EF-domstolen.

Ankebehandling i Høyesteretts sak nr. 2010/127 stanses til det foreligger avgjørelse i sak [C-447/09](#) ved EF-domstolen. I herværende sak er det reist andre problemstillinger enn den som er tatt opp i spørsmålet til EF-domstolen og de to sakene er også knyttet opp til faktiske forhold av til dels forskjellig karakter. Forberedende dommer antar imidlertid at det er atskillig som kan tale for at det prinsipielle spørsmålet om sakligheten av hensynet til flysikkerhet som nå er stilt til EF-domstolen, vil kunne ha sentral betydning for avgjørelsen av herværende sak. På denne bakgrunn finner forberedende dommer at det foreligger « tungtveiende grunner » som taler for at Høyesteretts behandling av saken stanses inntil der foreligger avgjørelse i saken for EF-domstolen.

[Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse 12. juli 2010 \(HR-2010-1236-U\)](#)

Sivilprosess. Voldgift. Avvisning av sak om stillingsvern.

Saken gjelder spørsmålet om en sak om stillingsvern skal avvises fra domstolene under henvisning til en avtaleklausul om voldgift. Saken reiser dels spørsmål om tidligere daglig leder var arbeidstaker i selskapet etter arbeidsmiljøloven § 1-8, og dels om lovens § 15-16, som åpner adgang for arbeidsgiveren å inngå skriftlig avtale med virksomhetens øverste leder om at tvist om opphør av arbeidsavtalen kan avgjøres ved voldgift, kommer til anvendelse. Ankeutvalget kom til at mangel på skriftlig arbeidsavtale ikke hadde noen betydning for gyldigheten av den skriftlige avtalen om voldgift, jf. arbeidsmiljøloven § 15-16. Ankeutvalget fant også at det ved « Selskapsavtalen » var inngått en skriftlig avtale som tilfredsstilte lovens vilkår. Anken ble forkastet.

[Gulating lagmannsretts kjennelse 5. oktober 2010 \(LG-2010-134761\)](#)

Sivilprosess. Lov om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) § 34-2 og § 34-1.

Midlertidig forføyning. Spørsmål om en arbeidstaker var bundet av en avtalt konkurranseklausul. Saken gjelder spørsmål om adgangen til å stå i stilling eller påta seg oppdrag på bakgrunn av bestemmelsene i en konkurranseklausul.

[Gulating lagmannsretts dom 4. oktober 2010 \(LG-2010-4667\)](#)

Oppsigelse. Arbeidsmiljøloven § 15-7.

Kateket ble oppsagt av det stedlige kirkelige fellesråd grunnet i samarbeidsproblemer. Lagmannsretten fant etter en samlet avveining av begge parters behov at det var grunnlag for oppsigelsen. Dissens.

[Agder lagmannsretts dom 1. oktober 2010 \(LA-2010-46455\)](#)

Endringsoppsigelse. Arbeidsmiljøloven § 15-7 og § 15-12.

Oppsigelsen (endringsoppsigelsen) av en regionsekretær var usaklig og kjennes ugyldig. Arbeidsforholdet skal likevel opphøre. Erstatning tilkjennes med 150.000 kroner. Sakskostnader tilkjennes delvis.

[Borgarting lagmannsretts dom 30. september 2010 \(LB-2009-201313\)](#)

Erstatning og oppreisning for urettmessig avskjed. Arbeidsmiljøloven § 15-14 og § 15-12 annet ledd. Spørsmål om arbeidstaker selv har avsluttet arbeidsforholdet.

Krav om erstatning og oppreisning for ulovlig avskjed i arbeidsforhold. Arbeidstaker ble tilkjent kr. 144 000 i erstatning og kr. 60 000 i oppreisning. Et hovedspørsmål i saken var om arbeidstaker selv hadde avsluttet arbeidsforholdet (« fantegått ») fra arbeidet. Dette kunne ikke legges til grunn. Individstønad fra NAV kunne ikke trekkes fra ved erstatningsberegningen, jf. arbeidsmarkedsloven § 22.

[Borgarting lagmannsretts dom 20. september 2010 \(LB-2010-11335\)](#)

Arbeidsmiljøloven § 10-5, gjennomsnittsberegning av arbeidstiden.

Sykepleiere ved gastrokirurgisk avdeling ved Ullevål universitetssykehus krevet ordinær overtidsbetaling for merarbeid utført under sommerturnusen 2006. De hevdet at det ikke var inngått avtale med de tillitsvalgte om gjennomsnittsberegning av arbeidstiden. Lagmannsretten fant at de hadde krav på slik overtidsgodtgjørelse. De tillitsvalgte hadde før turnusen ble iverksatt inngitt klare protester, og noen skriftlig avtale ble ikke inngått.

[Eidsivating lagmannsretts dom 20. september 2010 \(LE-2010-63083\)](#)

Tvist om fast ansettelse av lærer. Arbeidsmiljøloven § 17-4, forholdet til opplæringsloven.

Saken gjelder tvist om fast ansettelse som lærer; herunder om søksmålsfristen i arbeidsmiljøloven § 17-4 er oversittet. A ble ansatt i stilling som lærer under forutsetning av fullført PPU innen 31. juli 2009. Han overholdt ikke vilkåret, men påstod seg likevel fast ansatt. Lagmannsretten kom til at søksmålsfristen etter aml § 17-4 annet ledd gjelder når søksmålet anlegges etter at arbeidsforholdet er avsluttet. Selv om det var i strid med opplæringsloven 10-6 å gi fast ansettelse på vilkår, kunne ikke det føre til at han fikk fast ansettelse. Opplæringsloven § 10-6 gikk foran arbeidsmiljøloven § 14-9.

[Borgarting lagmannsretts dom 13. september 2010 \(LB-2009-188556\)](#)

Arbeidsmiljøloven § 15-6. Oppsigelse i prøvetiden.

Salgssjef i IT-bedrift ble sagt opp fra sin stilling før utløpet av avtalt prøvetid på grunn av manglende tilpasning til arbeidet, jf arbeidsmiljøloven § 15-6. Lagmannsretten kom til at

oppsigelsen var rettmessig, og fant etter en konkret vurdering at den ansattes arbeidsytelse i prøvetiden lå til dels betydelig under det akseptable. Dette gjaldt både den delen av salgssjefens arbeid som gjaldt ledelse og den delen som gjaldt eget salg.

[Agder lagmannsretts dom 17. august 2010 \(LA-2009-180898\)](#)

Selskapsrett. Kontraktsrett. Avtalerett. Arbeidsrett.

Et selskap kjøpte innmaten i to andre selskap med overtakelse 1. juli 2007. I motsetning til tingretten kom lagmannsretten etter tolkning av to avtaler om virksomhetsoverdragelse til at de overdragende selskaper skulle dekke lønn og feriepenget opparbeidet før overtakelsen.

[Borgarting lagmannsretts dom 17. august 2010 \(LB-2009-165616\)](#)

Arbeidsrett, oppsigelser, krav om erstatning og fastsettelsesdom for økonomisk kompensasjon, krav om å få stå i stillinger. EUs rådsdirektiv 2000/78/EF.

Saken gjaldt om oppsigelse av ti flygere på grunn av alder var i strid med arbeidsmiljøloven kapittel 13, særlig § 13-3 annet ledd, kapittel 15 og EUs rådsdirektiv 2000/78.

Lagmannsretten kom som tingretten til at oppsigelsene ikke var i strid med arbeidsmiljølovens regler. Uttalelser om at nasjonalstatene har en vid skjønnsmessig adgang til å fravike utgangspunktet om forbud mot aldersdiskriminering i sin lovgivning.

Lagmannsretten la også til grunn at det var tilstrekkelig at den enkelte arbeidsgiver forholdt seg til nasjonal lovgivning og ikke var forpliktet til å forholde seg til overordnede politiske målsetninger som angitt i direktivet art 6. Det var følgelig ikke grunnlag for å tilkjenne erstatning etter arbeidsmiljøloven § 15-12 annet ledd. Bestemmelsen ble ansett for å uttømmende angi retten til å bli tilkjent erstatning, og arbeidsgiver ble frifunnet for kravet om fastsettelsesdom. Arbeidsgiver fikk imidlertid ikke medhold i sitt krav om at de flygerne som ikke hadde fratrudd sine stillinger, ikke fikk stå i stillinger inntil rettskraftig avgjørelse foreligger.

ARBEIDSRETTE

[Arbeidsrettens dom av 22. juni 2010 \(ARD-2010-15\)](#)

(Kommentert av Stein Evju i Nytt i privatretten nr. 3/2010.)

Spørsmål om aksessorisk fredsplikt og subsidiært om en sympatiaksjon er uforholdsmessig på grunn av antall plassoppsigelser.

Arbeidskamp – fredsplikt. IKT-overenskomsten mellom NHO/NI og LO/EL & IT ble ved tariffrevisjonen 2010 sagt opp til « revisjon og fornyelse ». Overenskomstens virkeområde overlapper med Standardoverenskomsten mellom NHO og LO/HK og Overenskomsten mellom NHO og LO /FLT. Arbeidsretten kom etter en konkret vurdering til at Standardoverenskomsten og Overenskomsten FLT ikke etablerte en aksessorisk fredsplikt for EL & IT. Slik saken var lagt opp var det etter omstendighetene ikke grunnlag for å kjenne den varslede sympatiaksjonen tariffstridig og ulovlig utelukkende på grunnlag av plassoppsigelsens omfang. Dissens 6-1 for spørsmålet om det forelå aksessorisk fredsplikt.

[Arbeidsrettens dom av 22. juni 2010 \(ARD-2010-14\)](#)

Twist om forståelsen av bestemmelse om kompensasjon for tap av sikkerhetstjeneste.

Erstatning ved tap av sikkerhetsgodkjenning. Etter avtale mellom NSB og Norsk Lokomotivmannsforbund tilstås lokomotivførere som taper sikkerhetsgodkjenning erstatning etter en skala differensiert etter alder. Arbeidsretten kom til at det ikke var hjemmel for å gjøre forholdsmessig fradrag ut fra stillingsprosent ved utbetaling i henhold til avtalen. Ordlyden var taus med hensyn til deltidsansatte, og det var ingen andre holdepunkter som tilsa en innskrenkende tolkning av avtalen.

[Arbeidsrettens dom av 3. juni 2010 \(ARD-2010-13\)](#)

Spørsmål om ansatte i Stavanger Symfoniorkester har krav på kompensasjonstillegg ved utenlandsreiser, jf. Overenskomst del B § 14.1.2.

Reiser, reisegodtgjørelser. Tariffavtaler – tolkning. Statens reiseregulativ fikk i 2009 bestemmelse om kompensasjonstillegg for utenlandsreiser. Overenskomst del B mellom Stavanger Symfoniorkester og Musikernes Fellesorganisasjon § 14.1.2 bokstav a bestemmer at statens reiseregulativ « gjelder for området ». Arbeidsretten la til grunn at ordlyden viste til det til enhver tid gjeldende reiseregulativet, og at endringer i reiseregulativet i tariffperioden som utgangspunkt også var gjeldende innenfor Overenskomstens område. Det var ikke tilstrekkelige holdepunkter i tariffavtalens systematikk, herunder lønnsdannelsen for orkestermusikere, tariffhistorikken eller formålsbetraktninger for at bestemmelsen om kompensasjonstillegg ikke skulle få anvendelse. Dissens 5-2.

[Arbeidsrettens dom av 31. mai 2010 \(ARD-2010-12\)](#)

Tariffavtale - tolkning; endring av arbeidsplaner. Bussbransjeavtalen LO/NTF-NHO/TL.

I Bussbransjeavtalen mellom LO/NTF og NHO/TL er det bestemmelse om at det ved utarbeidelse av ny arbeidsplan ikke er anledning til å endre skiftplanene forut for helligdager « med den hensikt at de ansatte må innarbeide bevegelige helligdager ». En arbeidstaker som arbeidet fast mandag-fredag, med fri på lørdag og søndag fikk i forbindelse med pinsen en dret slik arbeidsplan slik at han måtte arbeide søndag (1. pinsedag) og ble gitt fri mandag (2. pinsedag). Arbeidsretten kom enstemmig til at en slik endring ikke var i strid med bestemmelsen i overenskomsten. Hensikten med endringen var ikke at sjåføren måtte innarbeide en bevegelig helligdag.

[Arbeidsrettens dom av 20. mai 2010 \(ARD-2010-11\)](#)

Lønnsspørsmål. Transportoverenskomsten LO/NTF-NHO/TL.

I meklingsmannens senere vedtatte forslag fra meklingen for Transportoverenskomsten i 2006, er det bestemmelse om at det skal gis et tillegg på 3,50 kroner dersom det inngås ny kontrakt eller bedriftens kontrakt med oppdragsgiver blir reforhandlet. Prolongasjon av anbudskontrakt oppfylte kravet til reforhandling av kontrakter, blant annet fordi partene i forbindelse med prolongeringen ble enige om endringer som avvek fra det som ville ha vært situasjonen ved en ren prolongering i samsvar med bestemmelsen i anbudskontrakten.

[Arbeidsrettens dom av 10. mai 2010 \(ARD-2010-10\)](#)

Implementering av Bussbransjeavtalen (overenskomst mellom LO/NTF - NHO/TL 2008-2010). Tidspunkt for tilståelse av tillegg.

Ved inngåelse av Bussbransjeavtalen ble det avtalt at bussjåførene skulle gis et tillegg på 13,50 kroner i forhold til Transportoverenskomstens satser pr. 1. april 2006. Det ble inngått en egen protokoll om implementeringen av avtalen samt fra hvilket tidspunkt tillegg skulle tilstås. Arbeidsretten kom til at Bussbransjeavtalen skulle gjelde i bedriftene i forbindelse med at disse inngikk nye kontrakter med fylkeskommunene – ny kontrakter i henhold til løyve eller nye anbudskontrakter. Reforhandling av kontrakter medførte ikke at avtalen ble implementert. Bestemmelsene i økonomiavsnittet måtte forstås slik at det bare var ved nye anbudskontrakter at hele tillegget skulle tilstås fra implementeringen. For nye kontrakter innen « løyveregimet » skulle 10 kroner tilstås fra implementeringen og 3,50 kroner 12 måneder deretter. Ordlyden « reforhandlede kontrakter » kunne ikke tas på ordet – implementeringsavsnittet og økonomiavsnittet sett i sammenheng.

[Vedtak 51-10 fortrinnsrett, 30. august 2010](#)

Fortrinnsrett til utvidet stilling for deltidsansatte.

Faglærer fikk ikke medhold i fortrinnsrett til utvidet stilling da ingen av tilsetningene ble gjort på hennes fagområde, og hun ikke ble ansett kvalifisert for noen av de andre stillingene. Dissens.

[Vedtak 50-10 fortrinnsrett, 27. august 2010](#)

Fortrinnsrett til utvidet stilling for deltidsansatte.

Sykepleier fikk ikke medhold i at ansettelsen av eksterne søkere var i strid med hennes fortrinnsrett. Det ville medføre en vesentlig ulempe om arbeidstaker fikk utvidet sin stilling. Dissens.

[Vedtak 49-10 fortrinnsrett, 27. august 2010](#)

Fortrinnsrett til utvidet stilling for deltidsansatte.

Sykepleier fikk ikke medhold i at ansettelsen av eksterne søkere var i strid med hennes fortrinnsrett. Det ville medføre en vesentlig ulempe om arbeidstaker fikk utvidet sin stilling. Dissens.

[Vedtak 48-10 fortrinnsrett, 26. august 2010](#)

Fortrinnsrett til utvidet stilling for deltidsansatte.

Saken ble avvist som for sent fremsatt. Arbeidstaker hadde mottatt avslag fra arbeidsgiver pr e-post. E-posten utløste fireukersfristen. Enstemmig vedtatt av nemndas faste medlemmer.

[Vedtak 47-10 redusert arbeidstid, 26. august 2010](#)

Rett til redusert arbeidstid.

Saken ble avvist som for sent fremsatt. Nemnda fant at arbeidsgiver i sitt svar klart uttalte at søknaden ble avslått, uten at det ble åpnet for klagebehandling eller diskusjon. Arbeidstakers senere forespørsel om beslutningen var opprettholdt kunne ikke utløse en ny frist. Enstemmig vedtatt av nemndas faste medlemmer.

[Vedtak 46-10 fortrinnsrett, 26. august 2010](#)

Fortrinnsrett til utvidet stilling for deltidsansatte.

Saken ble avvist som for sent fremsatt. Loven stiller ingen formkrav til arbeidsgivers avslag, og nemnda fant at intern informasjon om tilsetningene av andre arbeidstakere utgjorde et uttrykkelig og fristutløsende avslag. Enstemmig vedtatt av nemndas faste medlemmer.

[Vedtak 45-10 redusert arbeidstid, 16. august 2010](#)

Rett til redusert arbeidstid.

Rektor fikk medhold i at hun hadde rett til redusert arbeidstid/foreldrepermisjon med 30 prosent i form av kortere arbeidsdager. Ved å være tilstede hver dag måtte hun kunne ivareta de løpende lederoppgavene. Nemnda la vekt på at det dreide seg om en relativt liten skole, og at permisjonsperioden var begrenset til et skoleår. Enstemmig.

[Vedtak 44-10 fleksibel arbeidstid, 12. august 2010](#)

Rett til fleksibel arbeidstid.

Hjelpepleier fikk medhold i at hun hadde rett til fleksibel arbeidstid. Turnusen måtte kunne tilpasses hennes behov slik at nattevakter legges til dager der de ikke kommer i konflikt med de to ukentlige studiedagene. Arbeidsgiver hadde ikke noen konkret begrunnelse for hvorfor dette ville medføre en vesentlig ulempe. Enstemmig.

[Vedtak 43-10 redusert arbeidstid, 12. august 2010](#)

Rett til redusert arbeidstid.

Arbeidstaker fikk ikke medhold. Partene var enige om at en reduksjon av arbeidstiden i nåværende stilling ikke var tilstrekkelig, idet arbeidet var for tungt. Arbeidstaker ønsket en annen stilling. Bestemmelsen om rett til redusert arbeidstid gir ikke krav på omplassering eller fortrinnsrett til andre stillinger. Enstemmig.

[Vedtak 42-10 fortrinnsrett, 12. august 2010.](#)

Fortrinnsrett til utvidet stilling for deltidsansatte.

Saken ble avvist som for sent fremsatt. Arbeidstaker hadde fått muntlig beskjed om at stillingen var tildelt en annen, og at hennes søknad var avslått. Muntlige beskjeder virker også fristutløsende. Nemnda presiserer for øvrig at bare deltidsansatte i fast stilling kan utøve fortrinnsrett. Enstemmig vedtatt av nemndas faste medlemmer.

[Vedtak 41-10 utdanningspermisjon, 12. august 2010](#)

Rett til utdanningspermisjon.

Sykepleier fikk ikke medhold i krav på utdanningspermisjon, da hun allerede hadde hatt utdanningspermisjon det foregående studieåret. Hun vil da ikke ha rett til ny permisjon før det har gått dobbelt så lang tid som varigheten av den foregående permisjonen. Enstemmig.

EU/EØS

SAKER FRA EU-DOMSTOLEN

Sakene hvor hele teksten ikke er tilgjengelig i databasen Eurlex (link til Eurlex er lagt inn i hver sak nedenfor) kan leses på [EU-domstolens nettsider](#) ved å velge ønsket språk oppe til høyre (dog er ikke alle nyere avgjørelser er tilgjengelig på alle språk), og skrive inn saksnummeret (for eksempel C-233/09) i feltet midt på siden.

AVGJØRELSER

[Sag C-243/09, Günter Fuß mod Stadt Halle, Domstolens dom \(Anden Afdeling\), 14. oktober 2010](#)

Stikkord: »Socialpolitikk – beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed – direktiv 2003/88/EF – tilrettelæggelse af arbejdstiden – brandfolk ansat i det offentlige – udrykningstjeneste – artikel 6, litra b), og artikel 22, stk. 1, første afsnit, litra b) – maksimal ugentlig arbejdstid – afslag på at udføre et arbejde ud over denne arbejdstid – tvungen forflyttelse til en anden tjenestegren – direkte virkning – konsekvens for de nationale domstole«

Slutning: Artikel 6, litra b), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/88/EF af 4. november 2003 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter en arbejdsgiver i den offentlige sektor kan foretage en tvungen forflyttelse til en anden tjeneste af en som brandmand i udrykningstjenesten beskæftiget arbejdstager med den begrundelse, at han har anmodet om, at den i nævnte bestemmelse fastsatte maksimale ugentlige gennemsnitsarbejdstid overholdes i udrykningstjenesten. Det

er i denne forbindelse uden betydning, at en sådan forflyttelse ikke specifikt kommer til at ligge en sådan arbejdstager til last ud over den belastning, der følger af tilsidesættelsen af nævnte artikel 6, litra b).

Sag C-345/09, J.A. van Delft med flere mod College voor zorgverzekering, Domstolens dom (Anden Afdeling), 14. oktober 2010

Stikkord: »Social sikring – forordning (EØF) nr. 1408/71 – afsnit III, kapitel 1 – artikel 28, 28a og 33 – forordning (EØF) nr. 574/72 – artikel 29 – fri bevægelighed for personer – artikel 21 TEUF og 45 TEUF – sygeforsikringsydelse – personer berettigede til alderspension eller rente som følge af uarbejdsdygtighed – bopæl i en anden medlemsstat, end den stat, som det påhviler at udbetale pensionen eller renten – naturalydelse udredt af bopælsstaten for den udbetalende stats regning – manglende registrering i bopælsstaten – pligt til at betale bidrag til den udbetalende stat – lovændring i den udbetalende stat – opretholdelse af sygeforsikring – forskellig behandling af personer, der har bopæl i landet, og personer, der ikke har bopæl i landet«

Slutning: 1) Artikel 28, 28a og 33 i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1992/2006 af 18. december 2006, sammenholdt med artikel 29 i Rådets forordning (EØF) nr. 574/72 af 21. marts 1972 om regler til gennemførelse af forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 311/2007 af 19. marts 2007, skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for en medlemsstats retsforordning som den, der er omhandlet i hovedsagen, hvorefter personer, som i henhold til denne stats lovgivning er berettigede til en pension eller rente, og som har bopæl i en anden medlemsstat, hvor de i medfør af artikel 28 og 28a i forordning nr. 1408/71 har ret til naturalydelse ved sygdom udredt af denne medlemsstats kompetente institution, skal betale et bidrag for disse ydelser i form af tilbageholdelse i nævnte pension eller rente, selv når de ikke har ladet sig registrere ved deres bopælsmedlemsstats kompetente institution.

2) Artikel 21 TEUF skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en medlemsstats retsforordning som den, der er omhandlet i hovedsagen, hvorefter personer, som i henhold til denne stats lovgivning er berettigede til en pension eller rente, og som har bopæl i en anden medlemsstat, hvor de i medfør af artikel 28 og 28a i forordning nr. 1408/71, som ændret ved forordning nr. 1992/2006, har ret til naturalydelse ved sygdom udredt af sidstnævnte medlemsstats kompetente institution, skal betale et bidrag for de nævnte ydelser i form af tilbageholdelse i nævnte pension eller rente, selv når de ikke har ladet sig registrere ved deres bopælsmedlemsstats kompetente institution.

Derimod skal artikel 21 TEUF skal fortolkes således, at den er til hinder for en national retsforordning, for så vidt som denne medfører eller indebærer, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve, en ugrundet forskel på behandlingen af personer, der har bopæl i landet, og personer, der ikke har bopæl i landet, med hensyn til sikringen af opretholdelsen af den samlede beskyttelse mod risikoen for sygdom, som de havde ret til inden for rammerne af forsikringsaftaler indgået før ikrafttrædelsen af denne retsforordning.

[Sag C-428/09, Union syndicale Solidaires Isère mod Premier ministre, Ministère du Travail, des Relations sociales, de la Famille, de la Solidarité et de la Ville, Ministère de la Santé et des Sports, Domstolens dom \(Anden Afdeling\), 14. oktober 2010](#)

Stikkord: »Socialpolitik – beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed – direktiv 2003/88/EF – tilrettelæggelse af arbejdstiden – artikel 1, 3 og 17 – anvendelsesområde – løsarbejde og sæsonarbejde, som udføres af personer, der er omfattet af en »kontrakt om pædagogisk arbejde« – arbejdsperioden for dette personale på ferie- og fritidscentre begrænset til 80 dage om året – national lovgivning, der ikke fastsætter nogen daglig minimumshvileperiode for dette personale – undtagelser i medfør af artikel 17 – betingelser – garanti for en tilsvarende kompenserende hvileperiode eller, i usædvanlige tilfælde, for en passende beskyttelse«

Slutning:

1) Personer, der er omfattet af kontrakter som de i hovedsagen omhandlede kontrakter om pædagogisk arbejde, og som udfører løs- og sæsonarbejde på ferie- og fritidscentre og højst udfører 80 dages arbejde om året, henhører under anvendelsesområdet for Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/88/EF af 4. november 2003 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden.

2) Personer, der er omfattet af kontrakter som de i hovedsagen omhandlede kontrakter om pædagogisk arbejde, og som udfører løs- og sæsonarbejde på ferie- og fritidscentre, henhører under undtagelsen i artikel 17, stk. 3, litra b) og/eller litra c), i direktiv 2003/88.

En national lovgivning, hvorefter de af sådanne kontrakter omfattede arbejdstageres aktiviteter højst må udøves i 80 dage om året, opfylder ikke de i dette direktivs artikel 17, stk. 2, fastsatte betingelser for anvendelsen af denne undtagelse, nemlig at de pågældende arbejdstagere enten ydes tilsvarende kompenserende hvileperioder eller – i usædvanlige tilfælde, hvor dette af objektive grunde ikke er muligt – ydes en passende beskyttelse.

[Sag C-45/09, Gisela Rosenblatt mod Oellerking Gebäudereinigungsges. mbH, Domstolens dom \(Store Afdeling\), 12. oktober 2010](#)

Stikkord: »Direktiv 2000/78/EF – forskelsbehandling på grund af alder – ansættelseskontraktens ophør som følge af pensionsalderens indtræden«

Slutning:

1) Artikel 6, stk. 1, i Rådets direktiv 2000/78 af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en national bestemmelse som § 10, nr. 5), i den almindelige ligebehandlingslov (Allgemeines Gleichbehandlungsgesetz), hvorefter bestemmelser om automatisk ophør af ansættelseskontrakterne som følge af den omstændighed, at arbejdstageren har nået pensionsalderen, anses for gyldige, for så vidt som den pågældende bestemmelse er objektivt og rimeligt begrundet i et legitimt beskæftigelses- og arbejdsmarkedspolitisk mål, og midlerne til at opfylde det pågældende formål er hensigtsmæssige og nødvendige. Gennemførelsen af denne lovbestemmelse i form af en kollektiv overenskomst er ikke i sig selv undtaget fra enhver retslig kontrol, men skal i overensstemmelse med kravene i det nævnte direktivs artikel 6, stk. 1, også selv forfølge et sådant legitimt mål på en hensigtsmæssig og nødvendig måde.

2) Artikel 6, stk. 1, i direktiv 2000/78 skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en foranstaltning som den bestemmelse om automatisk ophør af ansættelseskontrakterne for arbejdstagere, der har nået pensionsalderen på 65 år, der er fastsat i § 19, nr. 8), i den kollektive overenskomst, der finder almindelig anvendelse på arbejdstagere inden for bygningsrengøring (Allgemeingültiger Rahmentarifvertrag für die gewerblichen Beschäftigten in der Gebäudereinigung).

3) Artikel 1 og 2 i direktiv 2000/78 skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for, at en medlemsstat erklærer, at en kollektiv overenskomst som den i hovedsagen omhandlede finder almindelig anvendelse, forudsat at den ikke berører de arbejdstagere, der er omfattet af overenskomsten, den beskyttelse, som de er blevet tildelt ved disse bestemmelser mod forskelsbehandling på grund af alder.

[Sag C-499/08, Ingeniørforeningen i Danmark for Ole Andersen mod Region Syddanmark, Domstolens dom \(Store Afdeling\), 12. oktober 2010](#)

Stikkord: »Direktiv 2000/78/EF – ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv – forbud mod forskelsbehandling på grund af alder – manglende betaling af fratrædelsesgodtgørelse til arbejdstagere, der har ret til at oppebære alderspension«

Slutning: Artikel 2 og artikel 6, stk. 1, i Rådets direktiv 2000/78 af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv skal fortolkes således, at de er til hinder for nationale retsfor skrifter, hvorefter arbejdstagere – alene som følge af den omstændighed, at de har ret til en alderspension udbetalt af deres arbejdsgiver i henhold til en pensionsordning, som de er indtrådt i før det fyldte 50. år – ikke er berettiget til en fratrædelsesgodtgørelse, der er bestemt til at lette overgangen til anden beskæftigelse for arbejdstagere med en anciennitet på over 12 år i virksomheden.

[Sag C-104/09 30.9.2010, Pedro Manuel Roca Álvarez mod Sesa Start España ETT SA, 30. september 2010](#)

Stikkord: »Socialpolitik – ligebehandling af mandlige og kvindelige arbejdstagere – direktiv 76/207/EØF – artikel 2 og 5 – ret til orlov for mødre, som er lønmodtagere – mulig anvendelse for mødre, der er lønmodtagere, eller for fædre, der er lønmodtagere – moder, som er selvstændig erhvervsdrivende – fader, som er lønmodtager uden ret til orlov«

Slutning: Artikel 2, stk. 1, 3 og 4, samt artikel 5 i Rådets direktiv 76/207/EØF af 9. februar 1976 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder for så vidt angår adgang til beskæftigelse, erhvervsuddannelse, forfremmelse samt arbejdsvilkår skal fortolkes således, at de er til hinder for en national foranstaltning som den i hovedsagen, hvorefter kvindelige arbejdstagere, der er mødre til et barn og er lønmodtagere, har ret til orlov på forskellig vis i løbet af de første ni måneder efter barnets fødsel, mens mandlige arbejdstagere, der er fædre til et barn og er lønmodtagere, kun har ret til samme orlov, når barnets moder ligeledes er lønmodtager.

[Sag C-149/10, Zoi Chatzi mod Ypourgos Oikonomikon, Domstolens Dom \(Første Afdeling\), 16. september 2010](#)

Stikkord: Socialpolitik - direktiv 96/34/EF - rammeaftalen vedrørende forældreorlov - fortolkning af rammeaftalens § 2, stk. 1 - person, der har ret til forældreorlov - forældreorlov

i tilfælde af tvillingefødsel - begrebet »fødsel« - hensyntagen til det fødte antal børn - ligebehandlingsprincippet.

Slutning:

1) § 2, stk. 1, i den rammeaftale vedrørende forældreorlov, der blev indgået den 14. december 1995 og findes i bilaget til Rådets direktiv 96/34/EF af 3. juni 1996 om den rammeaftale vedrørende forældreorlov, der er indgået af UNICE, CEEP og EFS, som ændret ved Rådets direktiv 97/75/EF af 15. december 1997, kan ikke fortolkes således, at barnet tillægges en individuel ret til forældreorlov.

2) Rammeaftalens § 2, stk. 1, skal ikke fortolkes således, at en tvillingefødsel giver ret til perioder med forældreorlov svarende til det antal børn, der fødes. Set i lyset af ligebehandlingsprincippet pålægges den nationale lovgiver ved denne bestemmelse imidlertid at indføre en ordning med forældreorlov, der under hensyntagen til situationen i den berørte medlemsstat sikrer forældre til tvillinger en behandling, der tager behørigt hensyn til deres særlige behov. Det tilkommer den nationale ret at efterprøve, om de nationale forskrifter opfylder dette krav, og i givet fald at anlægge en fortolkning af disse forskrifter, der i videst muligt omfang er i overensstemmelse med EU-retten.

[Sag C-286/09 og C-287/09, Luigi Ricci \(sag C-286/09\) og Aduo Pisaneschi \(sag C-287/09\) mod Istituto nazionale della previdenza sociale \(INPS\) \(anmodning om præjudiciel afgørelse fra Corte d'appello di Roma - Italien\), Domstolens kendelse \(Syvende Afdeling\), 9. juli 2010](#)

Stikkord: Artikel 104, stk. 3, første afsnit, i procesreglementet - tjenestemænd - pension - sammenlægning af forsikringsperioder - artikel 11 i bilag VIII til tjenestemandsvedtægten - medregning af perioder med beskæftigelse i De Europæiske Fællesskaber - artikel 10 EF

Slutning: Artikel 10 EF sammenholdt med vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber skal fortolkes således, at den er til hinder for nationale forskrifter, hvorefter det ikke er muligt at medregne de arbejdsperioder, som en unionsborger har tilbagelagt i en af Unionens institutioner, såsom Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, eller et organ henhørende under Unionen, såsom Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg med henblik på at erhverve ret til pension efter den nationale ordning, uanset om der er tale om førtidspension eller almindelig pension.

Art. 10 EF er nå, etter Lisboa-traktatens ikrafttredelse, opphevet og erstattet for så vidt angår substansen av art. 4(3) TEU.

[Sag C-298/09, RANI Slovakia s.r.o. mod Hankook Tire Magyarország Kft \(anmodning om præjudiciel afgørelse fra Fővárosi Bíróság Gazdasági Kollégiuma - Republikken Ungarn\), Domstolens kendelse \(Sjette Afdeling\), 16. juni 2010](#)

Stikkord: Procesreglementets artikel 104, stk. 3, første afsnit - tiltrædelse af Den Europæiske Union - fri udveksling af tjenesteydelser - direktiv 96/71/EF - udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser - vikarbureau - krav om hjemsted i den medlemsstat, hvor ydelsen præsteres

Slutning: Artikel 49 EF-54 EF kan ikke fortolkes således, at en medlemsstats lovgivning om udøvelse af virksomhed som vikarbureau, der var gældende på tidspunktet for denne stats tiltrædelse af Den Europæiske Union, fortsat er gyldig, så længe Rådet for Den Europæiske Union ikke har vedtaget et program eller direktiver til gennemførelse af disse bestemmelser

med henblik på at fastsætte betingelserne for liberalisering af den omhandlede kategori af tjenesteydelser.

Hverken 19. betragtning til Europa-Parlamentet og Rådets Direktiv 96/71/EF af 16. december 1996 om udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser eller dets artikel 1, stk. 4, kan fortolkes således, at en medlemsstat kan forbeholde udøvelse af virksomhed som vikarbureau for selskaber med hjemsted på nationalt område eller behandle disse mere gunstigt hvad angår tilladelse til den omhandlede virksomhed end de virksomheder, der er etableret i en anden medlemsstat.

Artikel 49 EF-54 EF skal fortolkes således, at de er til hinder for en lovgivning i en medlemsstat som den i hovedsagen omhandlede, der forbeholder udøvelse af virksomhed som vikarbureau for selskaber med hjemsted på nationalt område.

Art. 49-54 EF er nå, etter Lisboa-traktatens ikrafttredelse, art. 56-61 TEUF.

[Forenede sager C-395/08 og C-396/08, Istituto nazionale della previdenza sociale \(INPS\) mod Tiziana Bruno, Massimo Pettini \(C-395/08\), Daniela Lotti, Clara Matteucci \(C-396/08\) \(anmodning om præjudiciel afgørelse fra Corte d'appello di Roma, Italien\), Domstolens dom \(Anden Afdeling\), 10. juni 2010](#)

(Kommentert av Stein Evju i Nytt i privatretten nr. 3/2010.)

Stikkord: Direktiv 97/81/EF - rammeaftalen vedrørende deltidsarbejde - ligebehandling af deltidsansatte og fuldtidsansatte - beregning af den krævede anciennitet for at opnå alderspension - udelukkelse af perioder, hvori der ikke er udført arbejde - forskelsbehandling

Slutning: § 4 i rammeaftalen vedrørende deltidsarbejde i bilaget til Rådets direktiv 97/81/EF af 15. december 1997 om rammeaftalen vedrørende deltidsarbejde, der er indgået af Unice, CEEP og EFS, skal hvad angår alderspension fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning, der for vertikalt periodisk deltidsansatte udelukker de perioder, hvor der ikke er udført noget arbejde, fra beregningen af den anciennitet, der kræves for at opnå ret til en sådan pension, medmindre forskelsbehandlingen er begrundet i objektive forhold.

Såfremt den forelæggende ret kommer til den konklusion, at den i hovedsagerne omhandlede nationale lovgivning er uforenelig med § 4 i rammeaftalen vedrørende deltidsarbejde i bilaget til direktiv 97/81, skal aftalens § 1 og § 5, stk. 1, fortolkes således, at de ligeledes er til hinder for en sådan lovgivning.

GENERALADVOKATENS FORSLAG TIL AVGJØRELSER

[C-356/09 \(Kleist\)](#)

»Socialpolitik – ligebehandling af mænd og kvinder – forskellig lovbestemt almindelig pensionsalder for mænd og kvinder – bortfald af den særlige overenskomstmæssige beskyttelse mod opsigelse ved opnåelsen af den lovbestemte almindelige pensionsalder – opsigelse af en kvindelig arbejdstager efter opnåelsen af den for kvinder gældende lovbestemte almindelige pensionsalder – forskelsbehandling på grundlag af køn med hensyn til betingelserne for opsigelse – direktiv 76/207/EØF – direktiv 2002/73/EF«

Forenede sager [C-250/09](#) og [C-268/09 \(Georgiev\)](#)

»Socialpolitik – ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv – tidsbegrænset ansættelseskontrakt for universitetsprofessorer, der er fyldt 65 år – fastsættelse af en

ufravigelig pensionsalder for universitetsprofessorer på 68 år – berettigelse af forskelsbehandling på grund af alder«

C-232/09 (Danosa)

»Direktiv 92/85/EØF – anvendelsesområde – medlem af et kapitalselskabs styrelseskomité – arbejdstager – eksistensen af et underordningsforhold – lovgivning, der giver mulighed for at afskedige et medlem af et kapitalselskabs styrelseskomité uden nogen begrænsninger med henvisning til medlemmets graviditet – ligebehandling af mænd og kvinder«

ANMODNING OM PREJUDISIELL AVGJØRELSE

C-393/10 (O'Brien)- Anmodning indgivet af Supreme Court of the United Kingdom (Det Forenede Kongerige) den 4. august 2010 - Dermot Patrick O'Brien mod Ministry of Justice (tidligere Department for Constitutional Affairs).

C-347/10 (Salemink) - Anmodning indgivet af Rechtbank Amsterdam (Nederlandene) den 8. juli 2010 — A. Salemink mod Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekering (UWV).

C-298/10 (Mai) - Anmodning indgivet af Bundesarbeitsgericht (Tyskland) den 16. juni 2010 - Land Berlin mod Alexander Mai.

C-297/10 (Hennigs) – Anmodning indgivet af Bundesarbeitsgericht (Tyskland) den 16. juni 2010 - Sabine Hennigs mod Eisenbahn-Bundesamt.

SAKER FRA EFTA-DOMSTOLEN

Case E-2/10, Þór Kolbeinsson v the Icelandic State (Pending Case)

Request for an Advisory Opinion from the EFTA Court by Héraðsdómur Reykjavíkur (Reykjavik District Court) dated 26 March 2010 in the case of Þór Kolbeinsson v the Icelandic State. The Oral Hearing in Case E-2/10 was held on Wednesday, 6 October 2010.

Questions:

1. Is it compatible with the provisions of Council Directive No 89/391/ECC of 12 June 1989 on the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work and Council Directive 92/57/EEC of 24 June 1992 on the implementation of minimum safety and health requirements at temporary or mobile construction sites (eighth individual Directive within the meaning of Article 16(1) of Directive 89/391/EEC) that a worker, due to his own contributory negligence, is held liable for losses suffered as a result of an accident at work, when it has been established that the employer has not on his own initiative complied with rules regarding safety and conditions in the work place?
2. If the answer to the above question is in the negative, is the Icelandic State then liable to award damages to a worker who suffered an accident at work and had to, contrary to the aforementioned directives, partly or wholly bear the losses suffered, due to his own contributory negligence, on the grounds that the State had not correctly implemented these directives into Icelandic law?

ANNET INTERNASJONALT

ECHR, two judgements of 23. September 2010 – [425/03 \(Obst/Germany\)](#) and [1620/03 \(Schüth/Germany\)](#)

Dismissal of church employees for adultery: Domestic courts required to balance rights of both parties and take account of specific nature of post concerned.

ANDRE LAND

TYSKLAND

Bundesverfassungsgericht order of the Second Senate of 6 July 2010 – [2 BvR 2661/06](#) – Honeywell Case

The Mangold judgement of the ECJ does not transgress Community competence in a constitutionally objectionable manner

NYE ARBEIDSRETTSLIGE PUBLIKASJONER

NORSKE OG ANDRE NORDISKE

BØKER

Ahlberg, Kerstin (red.): *Vänbok till Ronnie Eklund*. Iustus Förlag, 2010. ISBN 978-91-7678-744-1.

Berg, Trond (red.): *Avtalt spill*. LO Media, 2010. ISBN 978-82-92611-16-6.

Björkholm, Mikaela: *Fri rörlighet i Europa ur ett sjöarbetsrättsligt perspektiv*. Gyldendal Akademisk, 2010. ISBN 9788205394179.

Hansson, Mikael: *Kollektivavtalsrätten: en rättsvetenskaplig berättelse*. Iustus Förlag, 2010. ISBN 978-91-7678-751-9 (inb).

Irgens-Jensen, Harald: *Bedriftens hemmelighet – og rettighet?*. Universitetsforlaget, 2010. ISBN 9788215015781.

Karlsen, Geir R: *Det regulerte arbeidsmiljø*, Universitetsforlaget, 2010. ISBN 9788215014111.

Kjølaas, Christian: *Personvern i arbeidsforhold*. 1. utg. Universitetsforlaget, 2010. ISBN 9788215014623.

ARTIKLER

[Arbeidsrett vol 6. nr. 4. 2009 \(utgitt 14. april 2010\), med artiklene:](#)

Jan Fougner: «Arbeidsgivers adgang til å endre arbeidstidens plassering – kommentar til en høyesterettsdom»

Kurt Weltzien: «En gravskrift og en spådom»

Liv Torill Evenrud: «Ulovfestede saklighetsprinsipper og krav om likebehandling»

Marco Lilli: «Oppsigelse og etterfølgende permittering – kommentar til Erik C. Aagaard»

Stein Evju: «Replikk til Helga Aune»

Asbjørn Kjønstad: «Om tid og sted for ros og ris i vitenskap og arbeidsrett»

Stein Evju: «Om tid og rom for akademisk kritikk. Tilsvar til Asbjørn Kjønstad»

[Arbeidsrett vol 7 nr. 1-2 2010, med artiklene:](#)

Stein Evju: «Kollektiv autonomi, «den nordiske modell», og dens fremtid»

Tarjei Thorkildsen og advokatfullmektig Tonje H. Drevland: «Arbeidsgivers styringsrett – en «restkompetanse»?»

Stein Evju: «Styringsrett og restkompetanse»

Birthe Taraldset: «Arbeidsrett – eller eierstyring og selskapsledelse?»

Christel Søreide: «Fireårsregelen ved innleie av arbeidskraft»

Asbjørn Kjønstad: «Mer om ros og ris i vitenskapen»

Stein Evju: «Suaviter in modo, fortiter in re? Nihilo nihili»

Arbeidsrett og arbeidsliv bind 5 hefte 1 2010

Tonje Forså Aas: «Forholdet mellom avtalerett og arbeidsrett ved inngåelse og opphør av arbeidsavtaler – utvalgte problemstillinger»

Kristin Alsos: «Tvungen lønnsnemnd – finnes det alternativer?»

ENGELSKSPRÅKLIGE

BØKER

Barnard, Catherine: *The Substantive Law of the EU, The Four Freedoms*. 3 utg. Oxford University Press, 2010. ISBN 978-0-19-956224-4.

Dorssemont, Filip and Blanke Thomas (eds.): *The Recast of the European Works Council Directive*. Social Europe Series, Volume 22. Intersentia, 2010. ISBN 978-94-0000-075-9.

ARTIKLER

Melanie Hack: «Impact or potential of anti-discrimination legislation in light of the demographic change – Comparisons between Norway and Germany». [Europäische Zeitschrift für Arbeitsrecht](#) (EUZA) 3/2010, 347-359

TYSKSPRÅKLIGE

BØKER

Maeßen, Charlotte: *Auswirkungen der EuGH-Rechtsprechung auf das deutsche Arbeitskampfrecht unter besonderer Berücksichtigung der Entscheidungen in den Rechtssachen Viking und Laval*. Frankfurt am Main, 2010, ISBN 978-3-631-61010-7.

ARTIKLER

Rolf Stagat: «Und es geht doch: Kündigungsschutz für GmbH-Geschäftsführer». [Neue Zeitschrift für Arbeitsrecht](#) (NZA) 2010, 975-980

Alexander Bissels/Carsten Domke/Gerlind Wisskirchen: «BlackBerry und Co.: Was ist heute Arbeitszeit? ». [Der Betrieb](#) (DB) 2010, 2052-2055

Peter Hanau: «Der Kampf um die Tarifeinheit». [Der Betrieb](#) (DB) 2010, 2107-2108

Friedrich-Wilhelm Lehmann: «Schaffung eines Gesetzes über die Tarifeinheit». [Betriebsberater](#) (BB) 2010, 2237-2244

Antje-Kathrin Uhl/Tobias Polloczek: «Ohne Entlassung durch die Krise? – Initiativrecht Kurzarbeit versus freie Unternehmerentscheidung». [Betriebsberater](#) (BB) 2010, 2173-2176

Rolf Wank: «Abschied vom Normalarbeitsverhältnis? ». [Recht der Arbeit](#) (RdA) 2010, 193-207

Wolfgang Koberski/Johannes Heuschmid: «Die Beteiligung der Arbeitnehmer in der Europäischen Privatgesellschaft». [Recht der Arbeit](#) (RdA) 2010, 207-216

NYTT OM ARBEIDSRETTSARRANGEMENTER

KOMMENDE ARRANGEMENTER

KUNNGJØRING OM MIDTVEISEVALUERING

Stipendiat Melanie Regine Hack er tilknyttet prosjektet "[Arbeidsrettslig fagutvikling](#)" (ARFA) ved Institutt for privatrett.

Mandag 1. november 2010, kl. 13.00 vil hun presentere sitt doktorgradsprosjekt:

"Taking age equality seriously - Vern mot aldersdiskriminering i norsk og tysk arbeidsrett."

Sammendrag:

Melanie Hack skriver en komparativrettslig avhandling om aldersdiskriminering i arbeidslivet, hvor hun sammenlikner den rettslige situasjonen i Norge med den i Tyskland. Analysen foretas i lys av Rådets direktiv 2000/78/EF av 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om likebehandling med hensyn til sysselsetting og erverv og i lys av proporsjonalitetsprinsippet som finner sin forankringen blant annet i selve direktivet. Som tittelen "Taking age equality seriously" indikerer skal utvalgte bestemmelser analyseres med hensyn til deres aldersdiskriminerende potensial. Hovedfokus ligger her på slutfasen av arbeidslivet og særlig på legitimiteten av (sær)aldersgrenser som er forankret i lov, tariffavtale eller den individuelle arbeidskontrakten. Kjernesporsmål er dermed hvilke konsekvenser det har for det eksisterende regelverket når man tar "age equality seriously".

Kommentator er universitetslektor Susanne Fransson, Institutionen for sosialt arbete, Göteborgs universitet.

Kandidatens veileder er professor Stein Evju. Biveileder er førsteamanuensis Beate Sjøfjell.

[Midtveisevalueringen](#) vil finne sted i Rom 770, Domus Nova, St. Olavs plass 5. De som ønsker å delta, kan få tilsendt manus i forkant av midtveisevalueringen. Send en forespørsel til m.o.adum@jus.uio.no.

GJENNOMFØRTE ARRANGEMENTER

Hovedavtalen jubilerer - jubileumskonferansen

Hovedavtalen kalles arbeidslivets grunnlov. Den første hovedavtalen ble inngått mellom LO og NHO i 1935. Avtalepartene markerte 75-årsjubileet med en stor konferanse torsdag 7. oktober. På www.hovedavtalen.no kan du se programmet for konferansen. I forbindelse med konferansen lanserte LO og NHO ei ny bok om hovedavtalen, "Avtalt spill".

Free movement of services - EU law and member states' responses: convergence or conflict?

Den andre FORMULA-konferansen ble avviklet i Oslo 2.-3. september 2010. Dokumenter (Working Papers) og presentasjoner fra konferansen finnes tilgjengelig på [FORMULA-prosjektets nettsider](#).

NYTT FRA ARBEIDSRETTSGRUPPEN

Anette Grønnerød-Hemmingby tiltrådte som Ph.d.-stipendiat på prosjektet "[Arbeidsrettslig fagutvikling](#)" (ARFA) 16. august 2010. Temaet for avhandlingen hennes er "Sykelønns- og permisjonsordninger i arbeidsforhold. Arbeidsgivers anledning til ensidig å endre eller tilbakekalle slike ordninger."

ARBEIDSRETTSGRUPPEN VED IFP

Arbeidsrettsgruppen ved IfP består for tiden av følgende medarbeidere:

Professor Stein Evju (leder)
Førsteamanuensis Beate Sjøfjell (fung. leder)
Postdoktor Terese Smith Ulseth (permisjon)
Ph.d.-stipendiat Anette Grønnerød-Hemmingby
Ph.d.-stipendiat Melanie Regine Hack
Ph.d.-stipendiat Marianne Jenum Hotvedt
Ph.d.-stipendiat Marie Nesvik (permisjon)
Vitenskapelige assistenter:
 Eirik Hognestad
 Linn Cecilie Jensen
 Alexander Næss Skjønberg
Seniorkonsulent Bodil Silset

Mer informasjon om gruppens aktiviteter, prosjekter, gruppens medlemmer og den enkeltes særlige arbeidsfelt finnes på Arbeidsrettsgruppens nettsider, hvor det også er endel andre informasjonsressurser, bl.a. publikasjoner og publikasjonsreferanser, oversikt over nordiske doktor- og ph.d.-avhandlinger og norske studentavhandlinger i arbeidsrett, m.v. Se <http://www.jus.uio.no/ifp/forskning/omrader/arbeidsrett/index.html>, som gir inngang til de ulike informasjonsområdene.